

ביאורים

אנו מקבלים מהורינו דברים רבים. בראש ובראשונה - את עצם החיים. לאחר מכן, מי שזוכה לגדול אצל הוריו מקבל מהם בסיס איתן וקרקע מוצקה לחייו בעולם. הם מעמידים אותו על הרגליים ומלמדים אותו את היסודות הבסיסיים של החיים הן מבחינה תפקודית: לדעת כיצד לאכול, לשתות, לדבר וכדומה, והן מבחינה נפשית: אהבתם ויחסם של ההורים משפיעים רבות על עיצוב נפשו של הילד. אם נדמה את העולם הזה לשרשרת ארוכה, ההורים הם אלה שיוצרים חוליה חדשה בשרשרת, והופכים אותה לברת קיום. בכל מצב של הורות בריאה, אהבתם של ההורים גדולה ועצומה. ממילא, כיוון שהילד יודע שאהבתם של הוריו ורצונם שיצליח גדולים מאד, הוא יכול לתת בהם אמון מלא שידאגו למה שטוב ונכון עבורו.

אחד הדברים שעוברים מהורים לילדיהם הוא המידע הבסיסי הכולל מספר דברים אותם חי הילד כמובנים מאליהם, מכוח האמון שיש לו בהוריו שימסרו לו רק דבר אמיתי ונכון. מציאות זאת מאפשרת לאדם להסתמך על משהו ודאי ואמין, ואיתו לבנות את חייו.

המסורת של נתינת התורה על ידי הבורא לעם ישראל, היא דבר העובר מדור לדור. כחלק מגידולו של כל ילד יהודי, כחלק מהמידע הבסיסי הנמסר לכל ילד על ידי הוריו, הם מלמדים אותו על מתן תורה, ועל כך שהתורה שבידינו ניתנה לנו מהבורא. העברת המסורת של התורה מדור לדור עומדת בבסיס הקיום הרוחני של עם ישראל, וזו אחת הסיבות שהתורה ייחסה חשיבות מרכזית להעברת המסורת ולמעביריה, וממילא לכיבוד ההורים ולשמיעה לסנהדרין.

הרחבות

• מצוות האמונה

ולפי שאיי־אפשר לדת האלהית להתקיים זולתה, צנה עליה הפתוב. הרמב"ם הציב את האמונה כחובה מרכזית ועיקרית: ההלכה הראשונה במשנה תורה היא "לידע שיש שם מצוי ראשון והוא ממציא כל נמצא" [יסודי התורה א, א]. כמו כן, "המצוה הראשונה היא הצווי אשר צונו להאמין האלוהות... והוא אמרו יתברך אנכי ה' אלהיך" [ספר המצוות, עשה א].

לעומתו, ר' שמעון קיירא, מגאוני בבל שחיבר את הספר הלכות גדולות, לא מנה כלל את האמונה בה' כמצוה בפני עצמה. הרמב"ן הסביר את שיטתו: "האמונה במציאותו יתעלה, שהודיע אותה אלינו באותות ובמופתים ובגילוי השכינה לעינינו - הוא העיקר והשורש שממנו נולדו המצוות, (ולכן) לא ימנה בחשבונן. והוא מאמר החכמים: 'אמרו לו: גזור עליהם גזרות, אמר להם: לאו, כשיקבלו מלכותי - אגזור עליהם גזרות' [מכילתא, יתרו, מסכתא דבחדש ו]. עשו קבלת המלכות עניין בפני עצמו, והמצוות הנגזרות מאתו יתעלה מענין אחר" [השגות הרמב"ן לספר המצוות, מצוות עשה א].

ודאי מודה הרמב"ם לדברי הרמב"ן, שהאמונה היא המבוא לקיום מצוות ובלעדיה אין להם משמעות. אך לדעת הרמב"ם מצוות האמונה הינה קודם כל לימוד, העמקה ובידור [מורה נבוכים א, נ]. אם-כן, אין האמונה רק מבוא ופתח לקיום המצוות, אלא גם מצוה בפני עצמה.

ואף-על-פי שהשכל ימאן^ו, זה הנה הוא אמת גמור; אחר שהעיד עליו הנסיון ובאה הקבלה^ו בזה, נמשכת מאב אל בן, אי-אפשר להכחישו. לפי שהוא מבאר שאין בעולם מי שיאהב את האדם יותר מאביו; ולזה - הקבלה שתבוא נמשכת מאב לבן, ראוי שיציר הדבר ההוא בלב הבן ציור חזק, לא ידמה הסרתו, כאלו הוא בעצמו השיג זה בחוש - אחר שהוא מבאר שאין האב רוצה להנחיל את בניו שקר. כמאמר המשורר: "אלהים, באזנינו שמענו, אבותינו ספרו לנו וגו', אתה ידך גוים הורשת ותטעם וגו', כי לא בחרבם ירשו ארץ וגו', אתה - הוא מלכי אלהים צנה ישועות יעקב" [תהלים מד, ב-ה] - פלומר: אחר שקר קבלנו דבר זה שנצחון ישראל את האמות בזמן שעבר לא היה דבר טבעי, "כי לא בחרבם ירשו ארץ וזרועם לא-הושיעה לנו"; והקבלה הזאת "אבותינו ספרו לנו", ואי-אפשר לפקפק בה ולחשד אותם שינחילונו שקר - ואם-כן, אחר שאנתה היית סבת התחלת הצלחתם, גם עתה "צנה ישועות יעקב", אחר ש"אתה הוא מלכי אלהים", שיש לך יכלת על-זה. שינאך מכל-זה שהקבלה שהיא נמשכת מאב לבן ראוייה להתקבל.

ולפי שאי-אפשר לדת האלהית להתקיים זולתה^ו, צנה עליה הפתוב^ו ואמר: "שאל אביך וגדך, זקניך ויאמרו לך" [דברים לב, ז]. וחיבה מיתה לעובר על דברי קבלת החכמים - אמרה: "לא תסור מן-הדבר אשר-יגידו לך ימין ושמואל. והאיש אשר-יעשה בידון לבלתי שמע וגו' ומת האיש ההוא" [שם יז, יא-יב]. והזהירה על פגוד ההורים, וצנתה להעניש בן סורר ומורה. לפי שקבלת האב קרובה למה שהשג בחוש, שהאמונה בו מחיבת אף-על-פי שירחיקהו השכל. ועל זה-הדרך תפלו האמונה בכל זמן בדברים שלא השגו אז בחוש ולא באמות שכלי אלא בקבלה הנמשכת.

ציווי התורה
לחזק הקבלה
מאב לבן

ימאן - לא יקבל, שכל ישראל זכו לנבואה אף אלו שאינם ראויים לה. הקבלה - המסורת. זולתה - מבלעדי המסורת. תפל - תיווצר.

